

گزارشی از پیست و دومین کنفرانس ریاضی کشور، دانشمند، سال ۲۹، شماره ۲، اردیبهشت

۱۳۷، ص ۲۳-۲۴.

گزارشی از

بیست و دومین

کنفرانس ریاضی کشور

گزارش از محمد باقری

(۲۲ - ۲۵ اسفند ۶۹، مشهد)

بیست و دومین کنفرانس ریاضی کشور در اسفند سال گذشته در دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد. در این کنفرانس حدود ۱۰۰۰ تن از ریاضی کاران کشور شامل اعضای هیئت علمی دانشگاهها، دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای ریاضی، دبیران ریاضی استانهای مختلف و نیز پژوهشگران و علاقه‌مندان ریاضی شرکت داشتند. ریاضیدانانی از کشورهای دیگر از جمله شوروی، پاکستان، ترکیه، آمریکا، ژاپن، الجزایر، آلمان، بلغارستان، سوئیس، فرانسه، کانادا، انگلستان، استرالیا، بنگلادش و شیلی نیز حضور داشتند که حضور آنها چه از لحاظ تعداد و چه از لحاظ تنوع کشورها چشمگیر بود. حدود ۱۳ مقاله پذیرفته شده در چارچوب سخنرانیهای عمومی، نیم عمومی و تخصصی به زبانهای فارسی و انگلیسی عرضه شد. در طول برگزاری کنفرانس سخنرانیهای ویژه‌ای نیز برای دبیران ریاضی عرضه می‌شد که عموماً با استقبال زیادی روبرو شد. فهرست برنامه‌ها و زمان‌بندی سخنرانیها همراه با چکیده مقالات به صورت کتابچه‌ای از آغاز در اختیار شرکت کنندگان قرار گرفت. همچنین در جوار کنفرانس نمایشگاهی از صنایع دستی و یک نمایشگاه کتاب برگزار شد و مدل متحرک ابتکاری و جالبی از حرکت یک مورچه بر روی نوار موبیوس در حیاط دانشکده علوم توجه حاضران را جلب می‌کرد. تلاش یک ساله کمیته برگزار کننده کنفرانس امکان مناسبی فراهم آورد تا ریاضیدانانی از گوشه و کنار کشور و نیز از سرزمینهای دور دست با یکدیگر آشنا

شوند یا تجدید دیدار کنند و به مبادله حاصل پژوهشهای خویش بپردازند. بی‌شک تدارک چنین برنامه وسیعی جز با پیشنهاد و تلاش بی‌وقفه‌ای که ناشی از عشق به ترویج علم و تقویت پیوندهای علمی است و نیز بدون برخوردارگی از حمایت سازمانها و نهادهای ذیربط که ناشی از درک صحیح آنها از ضرورت‌های مبرم پیشرفت و استقلال کشور است به هیچ رو میسر نبود.

در مراسم گشایش کنفرانس رئیس دانشگاه فردوسی مشهد تاریخچه‌ای از تاسیس این دانشگاه و نیز گزارشی از فعالیتهای کنونی دانشگاه را بیان کرد. دانشگاه فردوسی هم‌اکنون ۱۲۰۰۰ دانشجو در سطوح کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا دارد. حجت‌الاسلام واعظ طبسی نیز ضمن اشاره به اهمیت علم و فراگیری آن در اسلام، از مهمانی که از خارج کشور به ایران آمده‌اند خواست تا سوابق علمی دانشمندان قلمرو اسلام را مورد توجه و بررسی قرار دهند. ایشان در سخنان خود مسئله‌ای از تاریخ ریاضیات اسلامی مرسوم به "مسئله رگابیه" را بیان کردند که روزی یکی از اطرافیان حضرت علی (ع) از ایشان پرسید کدام عدد است که به همه اعداد از یک تا نه بخش‌پذیر است. حضرت در جواب فرمودند تعداد روزهای هفته را در تعداد روزهای سال ضرب کن تا به آن عدد برسی (کوچکترین مضرب مشترک اعداد یک تا نه ۲۵۲۰ است که از ضرب ۷ در ۳۶۰ به دست می‌آید). ایشان همچنین این سخن حکیمانه "ابن سینا را به حاضران یادآور شدند که همیشه احتمال بدهید در آینده نکات تازه‌تری مطرح شود که بدیهیات امروز را تحت الشعاع قرار دهد یا رد کند. سپس پیام وزیر علوم توسط یکی از حاضران خوانده شد که در آن ضمن اشاره به نقش تاریخی ریاضیدانان ایرانی و اسلامی آرزو شده بود که بار دیگر شاهد شکوفایی علم در کشور خود باشیم.

در مراسم گشایش، دکتر رحب‌زاده مقدم، سرپرست کمیته برگزار کننده کنفرانس گزارشی از فعالیت این کمیته را بیان کرد و دکتر زارع نهندی دبیر انجمن ریاضی ایران خلاصه‌ای از فعالیتهای انجمن را برای حاضران قرائت کرد و مشکلات موجود بر سر راه پژوهشگران ریاضی و موانع کار انجمن را بر شمرد و تاسیس جایزه دکتر عباس ریاضی را که هر سال به بهترین مقالات عرضه شده در کنفرانس تقدیم می‌شود اعلام کرد.

در این مراسم همچنین لوحهای تقدیری از طرف هیئت برگزار کننده به پروفیسور نفی فاطمی، دکتر محمد علی سعادت و دکتر منوچهر وصال به خاطر نقشی که در پیشرفت ریاضیات دانشگاهی در ایران داشته‌اند تقدیم شد. همچنین جوایز پنج نفر اول مسابقه ریاضی دانشجویی که در اسفند ماه ۱۳۶۸ در کنفرانس فلی (اصفهان) بر پا شده بود به آنان تقدیم شد. در بیست و دومین کنفرانس ریاضی کشور نیز یک مسابقه ریاضی دانشجویی برگزار شد.

در کنار برنامه‌های علمی کنفرانس بازدیدهایی برای همراهان شرکت کنندگان ترتیب داده شد که طی آن از آرامگاه فردوسی و موزه آستان قدس رضوی و سایر نقاط دیدنی شهر بازدید کردند. مجمع عمومی سالانه انجمن ریاضی ایران و نیز میزگرد بحث درباره کیفیت تدریس و محتوای دروس ریاضیات عمومی در خلال برگزاری کنفرانس تشکیل شد.

همچنین در جلسه ویژه‌ای جایزه عبدالسلام به آقای دکتر محمدرضا درفشه تقدیم شد. در این جلسه پس از قرائت پیام وزیر علوم، دکتر درفشه خلاصه‌ای از تحقیقات خود در زمینه گروههای متناهی را که سبب تعلق جایزه عبدالسلام به ایشان شد برای حاضران بیان کرد. جایزه عبدالسلام از سوی پروفیسور عبدالسلام رئیس مرکز بین‌المللی فیزیک نظری و آکادمی علوم جهان سوم برای تشویق پژوهشگران جوان کشورهای جهان سوم اختصاص یافته است. این جایزه سالانه در هر یک از این کشورها به تناوب در رشته‌های فیزیک، ریاضیات، شیمی و زیست شناسی اعطا می‌شود. نخستین بار در ایران در سال ۱۳۶۸ دکتر حسام‌الدین ارفعی و دکتر رضا منصوری مشترکاً برنده جایزه فیزیک شدند. امسال جایزه عبدالسلام به رشته ریاضیات اختصاص یافت. جایزه عبدالسلام هزار دلار است که از محل جایزه نوبل فیزیک پروفیسور عبدالسلام تأمین می‌شود.

در مجمع عمومی انجمن ریاضی ایران از آقایان دکتر منوچهر وصال، دکتر جواد بهبودیان و دکتر مهدی سبزه‌اد به خاطر نقش موثر ایشان در برگزاری کنفرانسهای ریاضی و تشکیل انجمن ریاضی ایران تقدیر شد. در مراسم پایانی کنفرانس، قطعنامه شرکت کنندگان در بیست و دومین کنفرانس ریاضی کشور

قرائت شد. در این قطعنامه به ضرورت رفع مشکلات ارزی برای تهیه کتاب و نشریات علمی از خارج و عضویت در مجامع بین‌المللی تأکید شده است. همچنین توصیه‌هایی در مورد دعوت از استادان خارجی برای تدریس دوره‌ای در دانشگاههای ایران و تأمین نیازهای مادی دانشجویان مطرح گردیده است و از ناخیر در اعلام نتایج آزمونهای ورودی کارشناسی ارشد ابراز نگرانی شده است. در این مراسم همچنین اعلام شد که در فروردین سال ۱۳۷۱ بیست و سومین کنفرانس ریاضی کشور در دانشگاه رازی باختران خواهد شد.

در یکی از روزهای کنفرانس برنامه بازدیدی از نیشابور ترتیب داده شد که به مهمانان خارجی اختصاص داشت. در این برنامه ریاضیدانان خارجی از آرامگاه خیام و نیز از آرامگاه امامزاده محروق که در جوار آن است و آرامگاه کمال‌الملک و عطار نیشابوری دیدار کردند. متأسفانه وضعیت آرامگاه خیام و عطار به هیچ روی با ارزش و اهمیت این دو اندیشمند بلندآوازه همخوانی نداشت و مقامات محلی هم ظاهراً بعد از ورود مهمانان به نیشابور از این برنامه باخبر شده بودند. مرده پرستی سنت پسندیده‌ای نیست اما توجه و رسیدگی به یادگارهای این پاکسان بلنداندیش نشانه درک اهمیت علم و فرهنگ است که در طریق نیل به رستگاری همه جانبه یک ملت اولین گام به شمار می‌آید.

ریاضیدانان خارجی شرکت کننده در کنفرانس از حضور در این جمع و سفر به ایران خشنود بودند ولی عموماً متأسف بودند که قادر به استفاده از سخنرانیهایی که به فارسی ایراد می‌شود نیستند. نکته قابل ذکر دیگر ضعف اغلب شرکت کنندگان ایرانی در سخن گفتن و درک مطالب به زبان انگلیسی بود. برای شرکت فعال در جامعه علمی بین‌المللی تسلط کامل و همه جانبه به یک زبان زنده فراگیر بخصوص انگلیسی اجتناب‌ناپذیر است.

با قدردانی از برگزار کنندگان کنفرانس و سازمانهایی چون آستان قدس رضوی، دانشگاه تربیت معلم سبزوار، مرکز تحقیقات نظری و ریاضی و مرکز بین‌المللی فیزیک نظری و بسیاری موسسات دیگر که در برپایی این کنفرانس همکاری داشته‌اند آرزوی کنیم هر سال کنفرانس پربارتری را شاهد باشیم □